

INSPIRATIONSPUNKTER

20. november 2012

[Det talte ord gælder]

Samråd i ERU – spørgsmål J:

Hvad kan ministeren oplyse om Tønder Banks krak og Finanstilsynets rolle i den sammenhæng?

Intro

- Tak for invitationen til at komme i udvalget i dag for at redegøre nærmere for forløbet omkring Tønder Banks krak.
- Sydbank og Tønder Bank meddelte som bekendt fredag den 2. november, at Sydbank overtog samtlige aktiviteter fra Tønder Bank, herunder medarbejdere, kunder, filialer, bygninger og andre aktiver.
- Baggrunden for overtagelsen var, at Finanstilsynet samme dag havde meddelt Tønder Bank, at den ikke længere opfyldte kapitalkravene i lovgivningen til at drive bankaktiviteter og dermed ikke længere var levedygtig. Hele bankens egenkapital var således tabt.
- Finanstilsynet fastsatte derfor en frist for banken til at få rettet op på kapitalgrundlaget eller finde en anden løsning.
- Tønder Bank var en bank, som blev udsat for et uacceptabelt ledelsessvigt. Jeg vil således gerne understrege, at

det er ledelsen i en hver bank, der er ansvarlig for at sikre en forsvarlig bankdrift og dermed undgå tab for indskydere, andre kreditorer og aktionærer. Ledelserne i bankerne skal være deres ansvar bevidst og udvise agtpågivenhed.

- Givet den alvorlige situation, som Tønder Bank var havnet i, er jeg glad for, at det hurtigt lykkedes at finde en privat løsning, hvor Tønder Banks aktiviteter blev overtaget af Sydbank, og som sikrede, at helt almindelige kunder ikke er blevet ramt af tab.

Tønder Bank inden inspektionen

- Ser vi lidt nærmere på forløbet op til Tønder Banks krak, er det værd at bemærke, at banken var en lokal bank med Tønder og omegn som det primære forretningsområde. Banken havde kun få udlånsengagementer uden for sit naturlige markedsområde.
- Banken havde ikke store eksponeringer mod enkelte brancher. Banken var således mest eksponeret i forhold til landbrug, som udgjorde 12 pct. af udlån og garantier. Ejendomseksponeringen var godt 9 pct.
- Banken havde ifølge sine indberetninger til Finanstilsynet ikke nogen store engagementer, det vil sige engagementer, som udgør mere end 10 pct. af basiskapitalen.

- Banken havde således en mindre koncentration på enkeltkunder end gennemsnittet for mindre og mellemstore pengeinstitutter – de såkaldte gruppe 3-institutter – hvilket tilsagde, at banken havde en større spredning af risiko end gennemsnittet.
- Samtidig havde banken indberettet en væsentligt mindre andel af engagementer med svaghedstegn til Finanstilsynet end de øvrige gruppe 3-institutter.
- Endelig havde bankens udlånsvækst under højkonjunktoren i 2004-2007 været lavere end gennemsnittet for de sammenlignelige banker. Banken var ikke vokset voldsomt under højkonjunktoren, hvilket ellers har været et kendetegn ved en række af de nødlidende banker, som er blevet håndteret de senere år.
- Tønder Bank fremstod således umiddelbart som et ret forsigtigt pengeinstitut. Dette billede af et solidt institut blev også underbygget af, at banken oplyste at den havde en solvens på omkring 18 procent.
- Den eksterne revision havde i de sidste tre år forsynet årsrapporten med en revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger.
- Den eksterne revision havde desuden erklæret sig enig i bankens værdiansættelse af de 10 største engagementer i forbindelse med aflæggelsen af årsrapporterne.

Finanstilsynets inspektion og gennemgang af udlån

- Finanstilsynet påbegyndte sin ordinære inspektion af Tønder Bank den 1. oktober i år.
- Finanstilsynet gennemgik sammen med banken de 60 største engagementer, der tilsammen udgjorde 45 procent af bankens samlede udlån. Derudover gennemgik Finanstilsynet yderligere næsten 90 af bankens udlånsengagementer.
- Gennemgangen af Tønder Banks største udlån viste, at banken ikke i tilstrækkeligt omfang havde foretaget solvensreservationer og nedskrevet på engagementerne. Banken havde således i væsentlig grad undervurderet risiciene i sine engagementer og derfor ikke opgjort nedskrivningerne korrekt.
- Hertil kom, at banken havde metodiske fejl i sine nedskrivningsberegninger samt tillagt de fremtidige indtjeningsmuligheder for stor værdi i forhold til, hvad regnskabsreglerne åbner mulighed for.
- Endelig havde banken, efter Finanstilsynets vurdering, et for optimistisk syn på kundernes økonomi og bankens kreditstyring var yderst mangelfuld.
- Finanstilsynet traf på baggrund af inspektionen afgørelse om, at banken derfor skulle nedskrive med 319 mio. kr. i

forhold til halvårsregnskabet pr. 30. juni, hvorved hele bankens egenkapital var væk og bankens faktiske solvens var 0 procent.

- Samtidig fastsatte Finanstilsynet et solvenskrav til banken på 13,5 procent, svarende til en kapital på 278 mio. kr.
- Finanstilsynet gav banken en frist til søndag aften til at finde en løsning; det vil sige, at finde en anden bank, der ønskede at overtage Tønder Bank eller at finde den nødvendige kapital. Fredag aften blev der indgået aftale med Sydbank om, at overtage samtlige Tønder Banks aktiviteter.

Tønder Banks salg af kapitalbeviser

- I forbindelse med inspektionen undersøgte Finanstilsynet tillige Tønder Banks salg af hybrid kernekapital for 30 mio. kr. i september 2012. Et salg, der primært skete til bankens almindelige kunder.
- Finanstilsynet fandt på baggrund af undersøgelsen, at reglerne om forbruger- og investorbeskyttelse i en række tilfælde ikke var overholdt.
- Finanstilsynet påtalte således, at Tønder Bank i forbindelse med investeringsrådgivningen om kapitalbeviserne ikke systematisk havde sikret sig, at investeringen passede til kundernes risikoprofil.

- Finanstilsynet påtalte også, at Tønder Bank ikke systematisk havde dokumenteret, at kunderne havde fået det nødvendige kendskab til risikoen ved kapitalbeviserne i forbindelse med, at banken ydede investeringsrådgivning om produktet.
- Meget tydede desuden på, at kapitalbeviserne blev tegnet på et forkert grundlag, fordi ledelsen i Tønder Bank har givet mangelfulde oplysninger om bankens økonomiske situation.
- I lyset af de ovenfor nævnte påtaler fandt Finanstilsynet, at Tønder Bank ville kunne ifalde ansvar i tilfælde af eventuelle retssager. Finanstilsynet gav derfor banken en risikooplysning herom.
- Jeg er glad for, at Sydbank efterfølgende er kommet frem til, at det er rigtigst at kompensere de kunder, som købte de pågældende kapitalbeviser. Herved undgår kunderne at skulle igennem en længere proces med en eventuel retssag.

Finanstilsynets tilsynsvirksomhed

- Det er vigtigt i relation til Finanstilsynets tilsyn med Tønder Bank at understrege, at Finanstilsynet i henhold til den finansielle lovgivning skal føre et risikobaseret tilsyn.

- Det betyder i praksis blandt andet, at Finanstilsynet prioriterer sine inspektioner, så tilsynet oftest kommer i de pengeinstitutter, der enten er meget store, og hvor konsekvenserne af et sammenbrud derfor vil være meget alvorlige for samfundet, og i de institutter, der har en profil, som gør, at de er i risiko for at komme i problemer.
- Har Finanstilsynet for eksempel et pengeinstitut under skærpet tilsyn, bliver det inspiceret af Finanstilsynet hvert år.
- Er der derimod tale om et mindre eller mellemstort pengeinstitut, som har en risikoprofil på linje med gennemsnittet, indebærer det risikobaserede tilsyn, at Finanstilsynet typisk kommer på inspektion hvert tredje eller fjerde år. Der kan gå længere tid, når der er tale om relativt små pengeinstitutter, hvor nøgletal og andre indberetninger ikke peger på særlige risici.
- Finanstilsynets tilrettelæggelse af tilsynsaktiviteterne baserer sig blandt andet på pengeinstitutternes regnskaber og de løbende indberetninger fra institutternes ledelser og de eksterne revisorer.
- Vores tilsyn med den finansielle sektor baserer sig på, at ledelsen og de eksterne revisorer er deres opgave voksen og leverer korrekte og retvisende oplysninger til blandt andet Finanstilsynet.

- Det er således til hver en tid ledelsen i et pengeinstitut, der er ansvarlig for at sikre en forsvarlig bankdrift. Det skal vi holde fast ved. Og ledelsen er efter den finansielle lovgivning forpligtet til at meddele Finanstilsynet oplysninger, der er af afgørende betydning for instituttets fortsatte levedygtighed.
- Den eksterne revision er ligeledes efter loven forpligtet til straks at meddele Finanstilsynet oplysninger om forhold, der er af afgørende betydning for instituttets fortsatte aktivitet.
- Derudover skal den eksterne revisor føre en revisionsprotokol, som skal indeholde konklusionen på revisors arbejde. Revisor skal ligeledes orientere bestyrelsen om væsentlige spørgsmål vedrørende revisionen, såsom væsentlig usikkerhed, fejl eller mangler vedrørende bankens bogholderi, regnskabsvæsen eller interne kontrol. Revisor skal også gøre offentligheden opmærksom på det, hvis regnskabet ikke giver et retvisende billede af banken. Det skal ske i revisionspåtegningen i bankens årsrapport. Det er således den eksterne revisions opgave at råbe vagt i gevær, hvis der er tale om skønmalerier.
- Med Tønder Bank var der tale om en bank, der på overfladen ikke udviste særlige tegn på forhøjet risiko, og endda så bedre ud end gennemsnittet af mindre pengeinstitutter. Derudover var det et institut med blanke revisionspåtegninger på årsrapporterne.

- Det er baggrunden for, at Finanstilsynet var på den sidste ordinære inspektion i Tønder Bank i juni 2007.
- Tønder Bank havde bedømt ud fra regnskaberne og indberetningerne fra ledelsen og den eksterne revision klarer sig bedre gennem krisen end gennemsnittet af små og mellemstore pengeinstitutter. Indberetningerne pegede ligeledes på en bedre kvalitet og en større risikospredning i banken end gennemsnittet. Der var således ingen tegn på, at der var tale om et institut med en særlig risiko. Og ikke noget, der på forhånd indikerede, at der var problemer i instituttet.
- Dette gør omstændighederne i denne sag enestående. Finanstilsynet har ikke tidligere haft et tilfælde, hvor der har været så stor afstand mellem de faktiske realiteter og bankens egen opfattelse.
- Det skal i den forbindelse også bemærkes, at Tønder Bank er den første bank, der er kommet i så betydelige vanskeligheder under finanskrisen uden at have enten store engagementer, eksponeringer mod risikofyldte sektorer eller høj historisk udlånsvækst.
- Med Tønder Bank har der været tale om en helt særegen situation, hvor et mindre pengeinstitut på grund af ledessvigt så at sige har formået at skjule sig under radaren.

- Finanstilsynet har oplyst, at det har været på inspektion i cirka 90 institutter siden 2009, og har aldrig tidligere været ude for, at der var så stor forskel mellem realiteterne og bankens og revisionens opfattelse af udlånene.
- Derfor spørger jeg også mig selv, hvor den eksterne revision har været i denne sag, når de tre år i træk har lavet rene påtegninger af banken. Det virker ikke til at være godt nok.

Opfølgning på Tønder Bank

- En sag som denne med Tønder Bank giver derfor naturligvis anledning til at overveje, om der er grundlag for at stramme op på nogle områder.
- Specifikt i forhold til den konkrete sag er der selvsagt grund til at se nærmere på, om der kan placeres et ansvar.
- Finanstilsynet er således i gang med at vurdere det retslige grundlag for at politianmelde ledelsen, dvs. direktion og bestyrelse, og bankens eksterne revisor for mulige strafbare forsømmelser eller andre lovstridige handlinger i forbindelse med bankens konkurs.
- For så vidt angår den eksterne revisors rolle i Tønder Bank, har Erhvervsstyrelsen desuden iværksat en undersøgelse af revisoren.

- Erhvervsstyrelsen vurderer således, at revisor muligvis kan have overtrådt revisorlovgivningen. Styrelsens undersøgelse vil nærmere afdække revisors rolle, herunder om revisor har overtrådt sine pligter som bankens revisor.
- Generelt vil jeg sige, at vi har et velfungerende risikobaseret tilsynssystem, som vi skal holde fast ved. Jeg mener ikke, at der er grundlag for at lave om dette på baggrund af en enkelt helt usædvanlig sag. En sag, som Finanstilsynet også har karakteriseret som exceptionel.
- Det er imidlertid et stort problem, at der bliver ved med at dukke sager op, hvor revisor ikke har reageret, men derimod til det sidste har givet blanke påtegninger.
- Vores tilsyn med den finansielle sektor - ikke mindst med de mindre pengeinstitutter - er som nævnt baseret på, at revisor udfylder sin rolle. Hvis revisorerne ikke lever op til deres ansvar, kan det få meget alvorlige konsekvenser for tilliden til den finansielle sektor, som vi jo nu har set.
- Derfor mener jeg, at der generelt er behov for at skærpe kravene til revisorerne – særligt dem, der reviderer finansielle virksomheder.

- Jeg har derfor allerede fremsat lovforslag, der skal sikre en effektiv og uafhængig kvalitetskontrol af bl.a. revisorer for finansielle virksomheder.
- I starten af det nye år fremsætter jeg desuden et lovforslag om en styrket revisoruddannelse. Her vil jeg stille yderligere krav til de revisorer, der reviderer finansielle virksomheder. Sigtet er at styrke kvaliteten af den eksterne revision i de finansielle virksomheder.
- Men i sidste ende er det jo branchen selv, der har et ansvar. Derfor har jeg afholdt et møde med branchen, hvor vi drøftede, hvad branchen selv kan gøre for at sikre kvaliteten af og tilliden til revisors arbejde med revision af finansielle virksomheder.
- Der er også grund til at se nærmere på kravene til bestyrelserne i pengeinstitutterne. Erfaringerne fra de banker, der er brudt sammen, peger på, at bestyrelserne ikke har været deres opgave voksen. Finanstilsynet er derfor netop nu ved systematisk at se på samtlige bankbestyrelses kompetencer.
- Jeg mener desuden, at der er grund til at se nærmere på en opstramning af reglerne for bestyrelsens sammensætning, så vi minimerer risikoen for, at et bestyrelsesmedlem følger sin egen agenda frem for selskabets.
- Jeg overvejer derfor at indføre et krav om, at mindst halvdelen af bestyrelsens medlemmer lever op til krave-

ne til uafhængighed, som vi kender fra anbefalingerne til god selskabsledelse.

- Det betyder, at de uafhængige medlemmer maksimalt kan sidde i den samme bestyrelse i 12 år. Det betyder også, at risikoen for at et bestyrelsesmedlem følger sin egne personlige og økonomiske interesser frem for selskabets minimeres.
- Jeg kan i den forbindelse oplyse, at de bestyrelsesmedlemmer i Tønder Bank, der gik af i forbindelse med bankens krak havde siddet mellem 11 og 26 år.
- Indførelse af et krav om uafhængighed vil være et vigtigt skridt i retning af at sikre, at arbejdet i bestyrelsen i pengeinstitutterne udføres uden at blive påvirket af personlige interesser.
- Tak for ordet.